

GENSCHEN WOORDE EN UITDRUKKINGEN

Deel XXIX

Raak, raak,
nen twiedekker!

Gentse woorden & Uitdrukkingen

Bijien geschart...
en oetiekend deur

Eddy Levis & Gill. Van Geert

Waarvan kuiste gij nu nog den boas zijn schoene?

Syn.: "Ge zijt ne gatlekker, een gatlekkerigge, ne mêwvoager, ne gatkruiper, ne gatschuuder, ne kontelekker, ne voetlekker, ne gatluuper, hij (ze) weet nie in wiens gat kruipe, altijd moar achter den boas zijn gat (konte, kerte, kluute,...) luupen": steeds achter iemand lopen om hem of haar gediensstig te zijn. Ook: "An den boas zijne stirt hange".

Vroeger veegde een der knechten de schoenen af van belangrijke bezoekers die de werkplaats betraden, dit met het oog op een fooi.

Mij gien bloaze ne mier wijsmoake

Syn.: "Iemand blêwe blommekes wijsmoake (opdroaie, op de mêwe spiete)": Met "blêwe blommekes" bedoelt men koornbloemen. Men paait dus iemand met "blêwe blommekes", met mooie woorden, met leugens.

Iemand "bloaskes" wijsmoake is iemand leugens vertellen. Wanneer iemand aan het liegen is, roept men "Bloaskes!" Wanneer men door had, belogen te worden zei me: " 'k Geluuve nie mier in Sintniekloas."

"Hij maeckt haer veel blauwe bloemen wijs"

(Winter Avonden, p. 220, 1636)

Plaat 35

*"Veel blaezen zonder glaezen,
dat sy dikwils daer afraezen."*

(Almanak van Milaenen, juli 1782)

"Men blies over alle zyden leughenen om muelenen mede te draeyen."

(Beroerlicke Tyden, 2, 235, 1567)

"Iets uit zijn kluute bloaze" betekent ongelooflijke dingen vertellen.

Dat blazen en liegen iets met elkaar te maken hebben, blijkt ook uit de volgende gezegden: "hem iets in zijn uures laten bloazen; iemand zijn uures vol bloazen". "Nen bloazer" of "een bloazerigge" zijn syn. voor leugenaar.

Ge zul ne kier noar u eetservies moete loate kijke

Syn.: "Ge moet ne kier noar U bieters (bieterkes) loate kijke" (kindertaal).

Met "eetservies" worden tanden bedoeld: je moet eens je tanden laten nazien, je moet naar de tandarts.

'k Bennekik nie benijt van Tsiezeke... verstoan!

"Tsiezeke" is diminutief van Jezus in de kindertaal. Iemand die dood was, "was bij Tsiezeke", "Tsiezeke kijft" zei men als het donderde. Was men ingetogen, dan zat men daar "gelijk een Tsiezeke". Kreeg men een onverwachte gelukkige tijding, dan zei men "Danke, Tsiezeke". Was een klein kind mooi en net gekleed, dan was hij "een Tsiezeke uit de schavelinge" (nagelnieuw, zoals heiligenbeeldjes toekwamen in dozen met houtkrullen). Vond een spelend kind onderweg iets, dan riepen alle anderen samen: "Tsiezeke dielt!": het gevondene moest dan verdeeld worden. Men zei ook soms: "Een, twee, drij, dielijnks!", "Een Tsiezeke" werd gezegd van een brave scholier. "Tsiezekes papier" of "Tsiezekesbruud", was hostie of missiebrood. De overschotjes daarvan werden vroeger in puntzakjes verkocht voor 1 F in de snoepwinkel. De "Tsiezekesmaand" was januari en had je een "Tsiezekesmuile", dan was je een grote schijnheiligaard. "Zie hem doar stoan mee zijn Tsiezekesmuile (Tsiezekestote)!"

"Benijt zijn" is bang zijn. Wanneer men "Geuzekinders" afdreigde met "Tsiezeke langst hier en Tsiezeke langst doar", hielp dat niet. "k Bennekik nie benijt van Tsiezeke" klonk het dan boud.

PIETER: *"Ik vraeg wel excuse, mijnheer, dat wij u hier komen vinden... maer de mei heeft wat nodig en indien gij wildet toestaen dat wij hier uwe schoenen vagen, wij zouden hem zoo veel eerder kunnen begieten. (Met zijne klak vaegt hij de schoenen van den heer Van Gryp)*

("Azuu ne klont", p. 17)